

השובר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא צא.

עין משפט
גור מצוה

לא שאדם ראשי להמיר. רישא דמנתי הכל ממירין אחד האנשים ואחד הנשים ומפרש ואולי דהאי הכל ממירין לא שהאדם ראשי להמיר אלא יש בהן כח לתפוס בתמורה דיעבד: ופוגע את הארבעים. משום לא יחליפנו (ויקרא כ) והא הכל דייבור בעלמא הוא ולקני אלמא

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

עקימת פסמים שאדם מוגיד בשפתיו מעשה הוא: ר' יהודה היא. בכמה דוכתי מיימתינן לה (מכות דף ד:) לא תומרו ומננו והנותר ממנו עד בקר^ט בא הכמוז ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו^י שניתק לעשה הוא. טעמא דבא הכמוז הא לאו הכי לוקי המומתיר ואע"ג דלין זו מעשה: לאהוי יורש. שאם המיר בקרבן אציו לאחר מיתת אציו מומר: יורש אינו ממיר. ואם המיר אינו מומר וטעמא מפרש בתמורה ברש פ"ק (דף כ:): ג' קבין לחמור. כך שיערו חכמים אכילתו: ה"ג והא אין לוקה ומס ואין לוקה ומשלם. דהו לכו שמי רשעיות וכתיב (דברים כה) כדי רשעתו: ר"מ היא. במס' מכות (דף ז.) מעדין אנו על איש פלוני שחייב לחזירו ממאמיו זון לוקין ומשלמין אס ומנאלו וזוממין: רבא אמר

הגהות הב"ח

(א) גמ' רבא אמר בבא לצאת ידי שבמים חתן אסרה. י"ב זה ג' מוס': (ב) שם דלמר שמואל במנאפיים כלי' וזוהי ד' מוסק: (ג) הוי' ד' ד' בנא ובי' וא"ת מנא מני משלם וקאמר בבא לצאת י"ש דרבי איתא בפרק הורוע דף קל ע"ב תנא תני ישלם ואם חלמית דלמדת חסידות:

גליון הש"ס

רש"י רבא אמר רבא אי תפיס לא שפיקין: ע"ז כטורי אפן מגינה בלאני ששם דף י' ע"ב ד"ה נפש ובקני' החסון רכסי כח:

מוסף רש"י

לא שאדם ראשי להמיר. דכתיב לא ימיר (תמורה ב) דכתיב לא יחליפנו, ורישא הכי קאמר הכל דין תמורה שנתת כבש, והא דמי ברבסא הו' ממירין ואחריכין ליה סל לפריש לא שהאדם ראשי כי ולא נקט ברישא לטון קבא הכל הסמיכו תמורה הו' תמורה, לשון המשאם הוא זה, כמו הכל שחמטין הכל הא לא עמי' דהוי' להאריך לא שיהי' התנא את לשונו (וחזיק ב.) אלא שאם המיר מומר. תפסם הגהות ושמיאן קדושות ומס' ותמורה ב.) וסופג את הארבעים. משום לאו דלא אתנן (שם) אתנן אסרה תורה. להביא לבית המקדש לל נהר, ואפילו בא על אמו. ונתן לה על גב צלמנה אסרה, ואף על גב דלא לא הוי' יחי' לה ינילה והא אילו תפסיה סל דנילא לא אמרינן לה קיים לה תנאה, דהא המירי נפשיה הוא (ב"ב ע.) אף לישן את העישה בחבל. כל ימות הגהה שלא יאכל בשר עמה (פסחים ז.) מפני הרגל עבירה. שלא יאכל הפס עם הכשר (תבואה צה.) אף טשין. לשון טח (פסחים ז.) עד שיראו כדרך המנאפים. שניהנו ענין יאוף שזכבין בקירוב בשר ויהי' כדרך תפשי' (תבואה ז.) לישנא מעליא. שנתה ודק נקיי הדעת לספר בלשון נקיי הדעת (א) מין במינו. בהרעית במה. מותר להכניס. מותר לאדם להכניס בידים אחר אחר, במכחול בשופרת. ממוחל הוא קיסם שמתקין בשופרת, קה שהמחול בכותה, והקיסם קרי מחחול על שם שמתקין בו. (ב) בעבידתיה טורי. לכו על מלאכתו ושכח הכהיר (שם).

לא שאדם ראשי להמיר אלא אשאם המיר מומר וסופג את הארבעים א"ל הא מני ר' יהודה היא דאמר ל' לאו שאין בו מעשה לוקין עליו ומי מצית מוקמת לה בר' יהודה והא קתני רישא יבבל ממירין אחד האנשים ואחד הנשים והוינן בה הכל לאתווי מאי ב' לאתווי יורש ודלא בר' יהודה דאי בר' האמר יורש אינו ממיר יורש אינו סומך האי תנא סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא ת"ר דהחוסם את הפרה ודש בה לוקה ומשלם ד' קבין לפרה וג' קבין לחמור והוא אינו לוקה ומת ואינו לוקה ומשלם אמר אבבי הא מני ר"מ היא דאמר לוקה ומשלם (ב) רבא אמר (ג) אתנן אסרה תורה ואפילו בא על אמו רב פפא אמר (ד) משעת משיכה איחייב לה בזמוןותיה ומילקא לא לקי עד שעת חסימה אמר רב פפא הני מילי בעו מינאי דבי רב פפא בר אבא ופשטי להו לאיסורא חדא כהלכתא וחדא דלאו כהלכתא בעו מינאי מהו ללוש את העישה בחלב ופשטי להו לאיסורא כהלכתא דתניא (א) אין לישן את העישה בחלב ואם ליש כל הפת כולה אסורה מפני הרגל עבירה כיוצא בו (ב) אין לישן את התנור כאלוה ואם מש כל הפת כולה אסורה עד שיסיק את התנור ואיך בעו מינאי מהו להכניס מין ושאינו מינו לדיד ופשטי להו לאיסורא דלאו כהלכתא (ג) דאמר שמואל (ד) ובמנאפים עד שיראו כדרך המנאפים (ה) ובכלאים עד שיכניסו כמכחול בשופרת מתיב רב אחדבוי בר אמי (ו) אילו נאמר בהמתך לא תרביע הייתי אומר לא יאחוז אדם בהבמה בשעה שעולה עליה זכר ת"ל כלאים לאו מכלל דכלאים אחוזה נמי לא מאי אחוזה הכנסה ואמאי קרי לה אחוזה (ז) לישנא מעליא (ח) אמר רב יהודה ימין במינו מותר להכניס כמכחול בשופרת ואפילו משום פריצותא ליבא מ"ט בעבידתיה שריד מתיב בר אמי אילו

הרגל עבירה. שלא יאכל בשר עמה: טשין. עמין: מין ושאינו מינו. והן זכר ונקבה: מהו להכניס לדיד. מי הוי כמנדיע כלאים או לא עד שיאחו הוא בעלמא אבר הוכר יכניס: ופשטי להו לאיסורא. שלא יזלו: במנאפים. מעדין עליהם העדים למיזין מיתה ומלקות משיכבו זה על זה כדרך מנאפים וא"ל לעדים שיראו כמכחול בשופרת דלא הזקימתן תורה להסתכל כ"כ: כנלאים. אינו חייב עד שיכניס בידו אבר הוכר הנקבה כמכחול בשופרת כדרך בני אדם להכניס מין במינו: מחחול. קיסם או כף שמכניסין בשופרת חלולה שהכחול למוכה ומוציאין מן הכחול כמכחול ומעביר על העין: אינו נאמר בהמקם לא טריבע. ולא נאמר כלאים הייתי אומר לא יאחוז את הבמה בקרינה בשעה שעולה עליה זכר ואפילו מין במינו ת"ל וכו': ואפילו משום פריצותא אין כאן. משום דשמה יבא לידו הרבור דבר כדאמרינן (ע"ז דף כ:): לא יסתכל בחמור ובחמורה בחזיר ובחזירה בשעה שהן מוזהגין ונוקקין זה עם זה דהתם כשאינו שלו שאינו צריך לסייע אבל האי בעבידתיה טריד ולא מהרהר: ממנתי

יהודה קאמר אמאי לא דייק נמי ממילתיה דהתראת ספק שמה התראה דדייק רבי יוחנן אלא קאמר התם דסבר לה כאדך דרבי יהודה דאמר לא שמה התראה אלא ודאי משמע דסבר הכי וצפ"ג דשזעות (דף כה.) נמי פריך מהתם דרבי יוחנן אדר' יוחנן משמע דאליבא דנפשיהו פליגי וי"ל דריש לקיש לא פטר הכא אלא אליבא דמאן דבעי לאו שיש בו מעשה אבל איהו ודאי סבר כר' יהודה והא דקאמר בסמוך הא מני ר' יהודה היא דאמר ר' יהודה היא וסבירא ליה כוותיה:

הא מני ר"מ היא דאמר לוקה ומשלם. ומינה דלא שמעינן ליה לר"מ אלא צפ"ק דמכות (דף ז.) ושם ד"ה לוקין גבי עדים וזוממין והתם לייף ליה ר"מ ממונלא שם רע דלוקה ומשלם ופריך מה למנולא שם רע שכן קנס ומשני סבר לה כרבי עקיבא דאמר עדים וזוממין קנסא היא א"כ הכא דהוה ממונא מנלן דלוקה ומשלם וי"ל דהא דלרבנן אין לוקה ומשלם היינו מכדי רשעתו דכתיב גבי עדים וזוממין דרשינן מיניה משום רשעה אחת ארסה מחייבו ואי ארסה מחייבו משום שמי רשעות אכל ר"מ דסבר דעדים וזוממין קנסא הוא לייף ממונלא שם רע דלוקין ומשלמין א"כ מו ליכא לדידיה לאוקמי כדי רשעתו אלא במיתה ומלקות ומהיכא נילף דלא ילקה ומשלם ולה"ל דכלל דוכתא אית ליה לר"מ דלוקה ומשלם וא"ת והא אכתי ליכא לאוקמי כר"מ כדי רשעתו במלקות וזוממין כגון דבבדי דמסדי עדות שקר קרעו שיראין של שום אדם דהיי משלומים אינם קנס וליכא נילף ממונלא שם רע וי"ל דלית לן לאוקמי קרא דואי ארסה מחייבו משום ד' רשעות אלא משנייה מחמת עדות שקר ולהכי לא בממון ומלקות דכתיב רשעות מחמת עדות שקר לוקה ומשלם ולהכי לא מתוקמא אלא במיתה ומלקות: בבא מציעא ידו שמים. וא"ת דלמתי' בפרק בן סורר ומורה

(פסחין דף עב. ושם ע"ש) רבא איגיבו ליה דינרי במחתרתא האדרתיה ניהליה ולא קבליהו אמר האוילי ונפק מפומיה דרז דאמר הבא במחתרת ונטל כלים ויאל פטור דבדמים קניהו ואמאי לא קבלם והא

חייבין ללאת ידי שמים וי"ל דהם לא רזו ללאת ידי שמים אלא היו כצורין שצדין חייבין להחזיר ולכן לא קבליהו וא"ת מנא תני ישלם ואם אמרת דלמדת חסידות שנו כאן וי"ל דישלם משמע טפי לשון חיוב ממשלם אי נמי התם פריך משום דלפילו ללאת לוי שמים אינו חייב אבל הכא דחייב ללאת ידי שמים חייבבא בעלמא הוא ופריך קתני משלם ועוד ר"י פי' שם מתוך הסוגיא דה"ק תנא תני ישלם דברי ר"א ורבנן פליגי עליה ואי מדת חסידות קאמר לא הו פליגי עליה: אתנן אסרה תורה אפ"ר בא ע"א אמו. דעיקר אתנן בעריות כתיב דזונה מחייבי כריתות היא ובתמורה נמי (פ"ק דף ה) גמרינן תועבה מעריות וי"מ דנפקא לן מדתניא ביצמות (דף נט: ושם) יכול אף אתנן כלב ומחיר זונה ת"ל גם שניהם שנים ולא ד' ומדליתרביק קרא למעט אתנן כלב אע"ג דרובע בהמה קס ליה בדרבה מיניה ש"מ דאתנן אסרה תורה אפילו בא על אמו ואין נראה דמי כתיב ז' ולא ד' שניהם כתיב וימא ז' ולא ג' ולא אחי לנעוטי אלא מחיר זונה וא"ת והא איכא לאוקמא קראי בצאמר היקר טלה זה ותבעלי לבן או לבצרך דלא קים ליה בדרבה מיניה וי"ל דאית

סו א מיי פ"א מהל' תמורה הלכה א סגמ לאון שמה: ב (מיי שם הלכה א): סו ב מיי שם הלכה ה: סו ד מיי פ"ג מהל' תמורה הל' ב סגמ לאון קפד טושיע ח"מ ס"י שלח ספ"ק ד' א: סו ה מיי פ"ח מהל' תמורה הל' ב סגמ לאון קפד טושיע ח"מ ס"י שלח ספ"ק ד' א: עו א מיי שם פ"ג מהל' גיבה הל' א' ופי' מהל' נערה הל' א' ופי' מהל' תומות הל' ו' ופי' מהל' חולל הל' ט טושיע ח"מ ס"י שמה: עא א מיי פ"ד מהל' אסורי מנא הל' ח סגמ לאון שמה: עב סו א מיי פ"ט מהל' תמורה הל' ב סגמ לאון קפד טושיע ח"מ ס"י שלח ספ"ק ד' א: עג ט י מיי פ"ט מהל' מ"א הלכה כב סגמ לאון קפד טושיע ח"מ ס"י לו ספ"ק ד' א: עד ב מיי פ"ט מהלכות כללם הלכה ב סגמ לאון קפד טושיע ח"מ ס"י שלח ספ"ק ד' א: עה ז מיי פ"ח מהל' אסורי ביאה הלכה יט סגמ לאון קבו טור פ"א הלכה א כ ספ"ק א: עה"ה ארס [רב אלפס ע"ז] וביצמות פ"ד דף ח: וסוף פ"א מהלכות ע"ז מ מיי פ"ט מהלכות כללם הלכה א סגמ לאון קפד טושיע ח"מ ס"י שלח ספ"ק ד' א: עז ג מיי פ"ח מהל' אסורי ביאה הלכה כ סגמ לאון קבו טור פ"ע הלכה א ספ"ק ד' א:

תורה אור השלם

1 את דקתי תשמרו בדמיתך לא תרביע כלאים שדך לא תורע כלאים ונגד כלאים שעשעו לא יעלה ע"ק: ויקרא יט יט